

Imaginea familiei intr-o nuvela studiată

Moara cu noroc (Ioan Slavici)

Introducere

Moara cu noroc reprezintă una dintre capodoperele nuvelisticii lui Slavici, încadrându-se în categoria prozelor psihologice. Scriitorul ardelean este un desavârsit analist și un moralist ale cărui opere sunt o pledoarie pentru chibzuință și înțelepciune. Autor a șapte romane, dintre care Mara reprezintă un pas înainte al speciei, în literatura română, Slavici rămâne creator al realismului social la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Particularitățile discursului (incipit, final, voce narativă)

Moara cu noroc ilustrează particularitățile nuvelei ca specie, în ciuda dimensiunilor de microroman: are un singur fir narativ (înstrăinarea lui Ghita de familie prin complicitatea la fărâdelegile lui Lica), un număr mediu de personaje (Ana, Ghita, soacra, Lica, porcii lui - Raut, Saila, Buza-Rupta, Pinte), accentul punându-se pe complexitatea de caracter a protagonistului.

În Moara cu noroc incipitul este constituit de prologul reprezentat de vorbele soacrei lui Ghita, care au un ton axiomatic / de proverb, moralizator, anticipând destinul personajelor principale: "Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă este, nu bogăția ci liniștea colibeii tale te face fericit". În mod sugestiv, cuvintele sunt rostite de bătrână, întrupare a înțelepciunii populare și a experienței de viață. Replica să anunțe tema nuvelei (consecințele nefaste pe care setea de înăvutire le are asupra individului) și deznodământul tragic.

Finalul nuvelei este simetric cu incipitul și este reprezentat printr-un epilog constituit tot din vorbele bătrânei: "Simteam eu că nu are să iasă bine, dar așa le-a fost dată". Dacă replica din prolog ilustrează, la nivel tematic, dezechilibrul launtric al individului sub presiunea unei pasiuni devastatoare, replica din final permite și stabilirea unei noi teme a nuvelei, cea a destinului; de altfel, dacă ținem cont și de faptul că, în final, asistăm la moartea a trei personaje (Ghita, Lica, Ana) putem spune că "Moara cu noroc" are un final tragic. În concluzie, incipitul și finalul în acest text narativ au un rol definitoriu în construcția subiectului, ilustrând simetria compozițională a nuvelei, dar și caracterul moralizator al prozei lui Slavici.

Naratorul nuvelei psihologice este omniscient (domină universul operei, știe totul despre personajele sale și poate dezvălui chiar și gândurile lor ascunse.). El relatează obiectiv, la persoana a treia, folosind tehnica înălțurii. Faptele sunt astfel credibile, verosimile, iar efectul asupra cititorului este de iluzie a vieții și de obiectivitate. Pe lângă această tehnică, intervine și tehnica punctului de vedere, în intervențiile simetrice ale bătrânei.

Prezentarea subiectului nuvelei

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Firul epic evolueaza gradat, iar actiunile alterneaza cu ample pagini in care naratorul ofera cititorului accesul la psihologia personajelor, cu precadere la starile contradictorii ale lui Ghita. Momentele subiectului au starnit controverse in randul criticilor literari, care exprima puncte de vedere diferite mai ales asupra punctului culminant: din expozitiune aflam ca cizmarul Ghita, desconsiderat de sateni si satul de umilinta saraciei, se muta la Moara cu noroc, han pe care il ia in arenda, in jurul zilei de Sf. Gheorghe. Intriga o constituie venirea lui Lica Samadaul (om cu stare, atotputernic peste locurile acelea, fara a carui stire nu se petrece nimic la moara) la Ghita, caruia ii propune complicitatea indirecta la faradelegile lui si ale celorlalti porcari. Desfasurarea actiunii cuprinde totalitatea faptelor care duc la instrainarea lui Ghita de familie si de preceptele morale, pe de o parte prin ascunderea adevarului despre relatiile cu porcarii fata de Ana, pe de alta parte prin tainuirea faptelor necurate ale lui Ghita, dintre care amintim "calcarea" arendasului si uciderea vadovei si a copilului. Cum firul narativ are in prim-plan dezumanizarea crasmarului, punctul culminant il constituie uciderea Anei, momentul maxim al dezintegrarii morale a lui Ghita, capabil de a-si folosi sotia drept cursa pentru a-l da pe Lica pe mana lui Pinte. Deznodamentul marcheaza o purificare a spatiului de forte malefice: hanul arde, iar Ghita este ucis de oamenii Samadaului, in timp ce Lica se sinucide, dandu-se cu capul de un copac, pentru a nu cadea in mainile jandarmului.

Imaginea familiei prin referire la scene reprezentative pentru evolutia conflictului
In incipitul nuvelei, familia lui Ghita locuieste intr-un sat ardelenesc in care Ghita este un cizmar care nu poate oferi soacrei, sotie si copilului un trai fara griji. Dovedind spirit de initiativa si din dragoste pentru Ana, pe care vrea sa o stie fericita, Ghita se hotaraste sa ia in arenda Moara cu noroc pentru cativa ani, pana va reusi sa-si faca un atelier cu zece calfe. In ciuda avertizarilor soacrei ("omul sa fie multumit cu saracia sa, caci daca este, nu bogatia, ci linistea colibeii tale te face fericit"), ei hotarasc sa se mute la han.

Viata familiei cunoaste, in acest nou loc, doua etape. Prima dureaza pana la aparitia lui Lica Samadaul si reprezinta o perioada de calm, bunastare si prosperitate, astfel incat toti se bucura de banii stransi si chiar si jandarmul Pinte recunoaste ca venirea lui Ghita acolo a sfintit locul. Ghita este caracterizat in mod direct de catre narator: om harnic si gospodar, el isi iubeste familia si vrea sa o stie pe Ana fericita.

Odata cu venirea lui Lica Samadaul, familia intra intr-o noua etapa, cea a destramarii si a instrainarii. Porcarul alege un moment strategic, respectiv dupa ce i-a lasat lui Ghita ragazul de a economisi niste bani si de a se obisnui cu un nou statut material. Trimitandu-si inainte oamenii si dupa o intalnire cu Ghita in care ii cere acestuia doar sa-l informeze despre cei ce se perinda pe la han, Lica va face din Ghita partas la nelegiuirile sale, cerandu-i bani cu imprumut si cheile de la toate usile si dulapurile, oferindu-i in schimb "camata carnetelor".

Constient ca acceptand propunerea Samadaului se indeparteaza de preceptele sale morale, Ghita incearca sa refuze, dar, la amenintarea porcarilor, accepta, cu conditia ca Ana sa nu afle nimic. Este primul pas spre distrugerea relatiei cuplului: odata cu trecerea timpului, Ghita devine tot mai

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

ursuz si nu ii mai impartaseste Anei toate gandurile sale. Ana remarca schimbarea de comportament a sotului si, cu tenacitate si rabdare, incearca in repetate randuri sa comunice cu sotul ei. Inteligenta, ea intelege ca intre ea si Ghita stau adevaruri ascunse legate de porcar: in noaptea calcarii arendasului, ea il vede pe Lica revenind la han catre dimineata si isi da seama ca Ghita i-a oferit un alibi la proces, altadata va observa banii insemnati si va intelege ca ei provin din aceeasi sursa, iar spre finalul nuvelei refuza sa plece de Pasti la Ineu, simtind ca hotararea brusca a sotului de a ramane acasa ascunde ceva. De aceea, lui Ghita, cazut prada patimii inavutirii, de multe ori Ana ii va parea o piedica in calea implinirii.

Pe masura ce Ghita este din ce in ce mai mult plecat, Lica petrece tot mai mult timp la han, trezind interesul Anei, ce descopera, in scene precum aceea in care Samadaul impleteste un bici copilului, rezerve de umanitate ale porcarului. Totusi, ea nu inceteaza sa creada in valorile familiei si refuzul de a pleca de Pasti la Ineu nu are nicio legatura ascunsa cu ramanerea lui Lica. Petrecerea incinsa reprezinta, pe de o parte, incercarea hangiului, sortita esecului, de a-l da pe Lica pe mana lui Pinte, iar pe de alta parte, scena in care spiritul malefic al capeteniei porcarilor declanseaza declinul iremediabil al cuplului. Dorind sa il lecuiasca pe Ghita de slabiciunea pentru o singura femeie, Lica stabileste planul de seducere a Anei, pe care i-o cere lui Ghita. Supus autoritatii Samadaului, acesta accepta, abandonandu-si cu lasitate femeia in bratele unui barbat strain. Ana devine astfel sotia adulterina, victima a propriei slabiciuni, a atractiei pentru un barbat puternic, a nepasarii sotului. Ghita intervine prea tarziu si isi ucide nevasta, scena ce reprezinta punctul maxim al dezumanizarii protagonistului. La randul sau, el este ucis de oamenii lui Lica, moartea celor doua personaje reprezentand o modalitate de moralizare a prozatorului ardelean care nu iarta indepartarea personajelor sale de la perceptele morale.

Singura care ramane in afara acestor intamplari tragice este batrana soacra, deoarece este cea care s-a impotrivit mutarii la han, presimtind ca banii nu vor aduce numai bunastarea materiala. Simbolic, in timpul uciderii copiilor, ea petrece noaptea de Inviere la Ineu, scene prezentate prin procedeul alternantei, cu rolul de a realiza un contrast. Pe de alta parte, soacra este convinsa ca moara a ars, focul purificand spatiul de fortele malefice. Replica ei ("Se vede c-au lasat ferestrele deschise!") poate fi interpretata nu numai la propriu, ci si in sens simbolic: Ghita si Ana au permis intruziunea unui strain in viata de familie, ceea ce a declansat consecinte iremediabile.

Exprimarea unui punct de vedere despre imaginea familiei din perspectiva finalului
In raport cu continutul nuvelei, putem afirma ca personajele trec printr-o drama a autocunoasterii, intalnirea cu Lica facandu-le sa-si confrunte adevaratele asteptari cu ceea ce considerasera pana atunci a-i reprezenta autentic: Ana intelege despre sine ca prefera o masculinitate autoritara si activa in locul unui sot las si lipsit de forta interioara, iar Ghita descopera ca agonisirea banilor cere compromisuri.